

Honore de Balzac :

OČE GORIOT

Rodil se je 20.5. 1799 v meščanski družini. Vpisal se je na študij prava, ki ga je opustil in vse svoje življenje posvetil književnosti. Bil je eden največjih francoskih pripovednikov, realist, čigar delo pa vsebuje še številne romantične sestavine. Vse svoje pripovedno delo je združil v cikel Človeška komedija. V njem naj bi kakor sociološka študija prikazoval vse plasti francoske družbe v zadnjih letih cesarstva ter v dobi restavracije in meščanske monarhije, predvsem kako razvoj meščanske družbe in s tem propad starih vrednot vplivata na ljudi in povzročata so cialne tragedije. Ta komedija se deli na študije nravi, ki obse gajo več motivnih krogov, prizore iz zasebnega, malomestnega, pariškega, političnega, vojaškega in podeželskega življenja; Filozofske študije, ki obravnavajo vzroke za nastanek sodobne družbe; ter Analitične študije, ki obravnavajo načela, na katerih le ta sloni. V 24 romanih in številnih novelah je tako ustvaril vrsto oseb, ki jih vodi ena sama, zanje usodna strast od denarja do oblasti. Balzac napravi Francijo za krog sveta, Pariz pa za njegov cen ter. In znotraj tega kroga, v samem Parizu, opisuje razne sloje človeštva: plemstvo, duhovščino, delavce, pesnike, umetnike, učenjake... Že kot otrok je Balzac sanjal, da osvoji svet, in nič ni močnejšega kot zgodnji sklep, ki postane resničnost. Ni zaman zapisal pod neko Napoleonovo sliko: "To, česar on ni ustvaril z mečem, bom jaz dokončal z peresom." Najmočnejša pa je dediščina, ki so jo prejeli pisatelji. V zasnovi "Commedie humanie" leži poleg končanih še štirideset nedo končanih nenapisanih romanov. Skoraj sreča je, da ni vse to prispelo do svojega konca. Postalo bi nekaj velikanskega, vse potomce bi strašilo s svojo nedosegljivostjo, medtem ko je sedaj najveličastnejši zgled za vsako ustvarjalno voljo, ki hrepeni po nedosegljivem.

F A B U L A

Roman Oče Goriot se začne v preprosti meščanskem gostišču za revne študente - penziji gospe Vauquerjeve v Parizu. Pisatelj opisuje težke življenjske razmere v tem gostišču. Nato nam pre dstavi posamezne osebe, ki živijo tam, prikaže nam njihov družbeni položaj. Glavna oseba romana je oče Goriot, ki se je po ženini smrti preselil v to meščansko penzijo. Vse svoje življenje in bogastvo je posvetil svojim hčerama. Z velikima dotama ju je poročil v visoko pariško družbo. V penziji je Goriot spoznal mladega študenta Evgena de Rastignaca. Evgen je bil mlad študent, ki je prišel s podeželja in si je s študijem hotel utreti pot v visoko meščansko družbo. Velik vpliv na njegov prodor v visoko družbo je imela njegova sestrična gospa vikontesa Beauseantska. Na plesu pri sestrični se je zaljubil v lepo grofico Anastazijo Restauds ko. Kasneje je izvedel, da je hči očeta Goriota. Vendar se je ji zameril in grofica ga je začela zavračati. Kmalu zatem je spoznal drugo

Goriotovo hčer Delphino Nucingenovo. Z njo ga je v gledališču seznanila sestrična. Kmalu sta postala dobra prijatelja. V penziji pa je živel tudi skrivnosten človek Vautrin. Bil je zelo inteligenčen človek, ki se je postavljala po robu pariški družbi. Edino pot, ki je vodila v to družbo je videl v kriminalu in zločinu. Vendar pa so ga policaji kmalu prepoznali za največjega kriminalca v Parizu in ga s pomočjo nekaterih vohunov tudi zaprli. S svojimi nasveti je hotel Evgenu pomagati, da bi prišel do bogastva, pot v meščansko družbo mu je pokazal v zločinu. Obe Goriotovi hčeri sta imeli zelo bogate in skopušne može, zato sta si velikokrat sposojali denar in se zadolžili. Ubogi oče je moral prodati še tisto malo imetja, ki ga je imel, da je pomagal hčerama. Vendar pa mu hčeri nista vračali ljubezni, ki jima jo je nudil oče. Kmalu pa je Goriotu zmanjkalo denarja, a hčeri sta ga še vedno izsiljevali. Njun odnos ga je zelo prizadel, tako da je kmalu hudo zbolel. Evgen je hčeri obvestil, da je oče hudo bolan in da bo prav kmalu umrl, vendar se zato nista zmenili in sta mirno odšli na ples. Oče Goriot je šele na smrtni postelji spoznal predrznost in nehvaležnost svojih hčerk in ju preklel, a hčeri se nista spremenili. Obe sta se izgovarjali, da zaradi različnih razlogov ne moreta priti k očetu. Tudi na pogreb pošljeta le prazni kočiji. Rastignac je končno spoznal pravo podobo meščanov in tej meščanski družbi na koncu napovedal vojno.

O Z N A K A O S E B

OČE GORIOT

Oče Goriot, starec okoli devetinsedemdesetih, ki se je nastanil pri gospe Vauquerjevi 1813. leta, ko je zapustil svojo kupčijo." Po ženini smrti je prebival v majhni sobi gostišča, kjer je preživel večino zadnjih dni. Oče Goriot je videl svoj življenjski ideal v družini, a se mu je razblinil. Ves svoj denar je dal hčerama, da si bi ustvarili srečno družino in živeli srečno življenje. Vendar sta obe hčeri izkoristili njegovo pretirano, slepo ljubezen in ga nato zavrgli. Oče Goriot je bil zelo pošten človek, a je zaradi svoje življenjske miselnosti na koncu postal tragična osebnost tega romana.

EVGEN DE RASTIGNAC

"Evgen de Rastignac je bil eden tistih ljudi, ki jih nesreča skuje za delo, ki že za mlada začetijo, kakšne nade stavijo nanje njihovi starši; ki si pripravljajo lepo usodo, ker za časa preračunajo omah (star. polet) svojih študij ter jih prilagode že naprej prihodnjim gibanjem človeške družbe, da so prvi na vrsti, kadar jo je treba izžemati." "Evgen de Rastignac je bil čisto južnjaškega lica, bele polti, črnolas, modrook. Njegova postava, njegove šege in navadno vedenje je razodevalo sina odlične družine, pri katerem se je oslanjala prva vzgoja na tradicije najboljšega okusa. Čeprav je varčeval z

obleko, čeprav je ob navadnih dneh ponosil lansko opravo, je včasih le šel iz hiše oblečen kakor mlad eleganten mož. Po navadi je nosil staro suknjo, slab telovnik, neposlušno, pomečkano, slabo zavezano črno študentovsko kravato, primerne hlače in poddelane čevlje." Evgen je bil mlad, reven študent, ki je prišel s podeželja in si želel utreti pot v visoko meščansko družbo. Eno od poti mu pokaže Vautrin, kriminallec, ki trdi, da v tej družbi uspe samo z zločini in kraji. Drugo pot pa Evgen najde v salonih visoke družbe, v katerih ima veliko možnosti za poznanstva, zveze in prodor na prej. Prihaja iz urejene, skrbne družine, ki mi z velikimi odre kanji pošilja denar v Pariz.

Mnenje in ideja:

Balzac nam je v romanu prikazal razvoj meščanske družbe, kapita lima in rast ter korupcijo meščanstva. Ljudje v teh prelomnih časih doživljajo tragedije. Balzac je prikazal izjemne osebe, ki jih vodi strast, in jih nazadnje tudi pogubi. Obenem pa natančno prikaže njihov položaj v družbi in okolju. Oče Goriot je svoj življenjski ideal videl v družini, a se mu je razblinil. Obe hčeri, ki ju je tako močno ljubil, da bi storil zanj vse kar bi želeli, sta izkoristili njegovo pretirano ljube zen in ga zavrgli. Tudi Evgen spozna pravi obraz meščanske družbe. V Pariz je prišel, da bi si izbral mesto v tej družbi. Pot, ki vodi tja je le preko kriminala, kot mu je rekel Vautrin, in preko salonov te visoke družbe. Njegovo delo je nepregledno. Človeška komedija je slika tedanje francoske družbe, v njej stoji ves čas, cel svet, cela generacija. Nikdar prej nihče ni poskusil česa tako mogočnega in nikdar ni bila neizmerna volja kakega umetnika lepše poplačana. Ljudem, ki želijo uživati, je naklonil vznemirljivo igro, dramatikom snov za sto tragedij, učenjakom neizmerno polnost problemom in spod bud, zaljubljenecem naravnost zgledno žerjavico ekstaze. Balzacovi junaki so takšni kakor on sam. V vseh živi poželenje po osvajanju sveta. Neka sila jih vse usmeri v Pariz. Tam je njihovo bojišče. Prvo, česar se naučijo mladi ljudje v Balzacovih knjigah, je zakon neizprososti. Junaki njegovih del si raztrgajo čevlje na poti v Pariz, prah deželne ceste se lepi na njihove obleke in na njihovo grlo gori od pošastne žeje po užitku. In kakor hitro se zavejo novega okolja, polnega elegancije, bogastva in moči, začutijo takoj, da je vse to, kar so prinesli s seboj, mnogo premalo. Spoznajo, da se morajo njih čustva in nazori pretopiti. Balzacovi junaki so veliki pohotneži, vse bi radi imeli. In vsem se pripeti ista stvar; odprta kočija zdrzne mimo njih, kolesa jih oškropijo z blatom, kočijaž zavihti bič in v kočiji sedi mlada žena, polna ljubkosti in elegancije, pravi simbol užitka. In vsi Balzacovi junaki imajo v tem trenutku eno samo željo: meni to žensko, ta voz, služabnike, bogastvo, Pariz, svet! Borijo se za simbole, za oblast, za vzpon v tisti svetlobni krog, kjer se blešči kraljevsko sonce. Vsak si mora najti lastno pot do moči in oblasti, ali pa se mora prilagoditi metodam družbe. Medli ljudje Balzaca ne zanimajo, ampak samo takšni, ki so neka celota, ki z vsako mislijo visijo na eni sami iluziji življenja, pa naj bo todo

ljubezen, umetnost, skopost, požrtovalnost, hra brost, lenoba, politika ali prijateljstvo. To so trdni ljudje, ki živijo le za svojo stvar, ne glede na levo ne na desno. Človek, ki na svojem področju nekaj pomeni, se v drugem, njemu tujem področju, popolnoma izgubi.